

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20263 - Fonts per a la Història de l'Art
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Nom	20263 - Fonts per a la Història de l'Art
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Antònia Juan Vicens antonia.juan@uib.es	15:00	16:00	Dilluns	12/02/2018	30/07/2018	CB 22

Contextualització

La caracterització integrada i transversal de l'assignatura *Fonts per a la Història de l'Art*, determina el coneixement instrumental relacionat amb la diversificació documental que ha generat la història de la creació artística. La varietat de les fonts a estudiar afecta a les següents modalitats: recursos escrits, reproducció de la imatge, l'obra d'art com a bé material, suports informatius i divulgatius, i centres de documentació.

Requisits

Recomanables

Es recomana disposar dels coneixements proporcionats pel conjunt d'assignatures obligatòries del primer curs del grau en Història de l'Art, i en particular els relatius a l'evolució de l'art a través de la seva seqüenciació històrica i dels seus processos de creació artística.

Competències

Les competències a desenvolupar estan en relació directa amb els objectius teòrics i pràctics de l'assignatura, i de la seva incardinació en el pla general d'estudis:

- Estudi, classificació i tractament de les fonts de la història de l'art.
- Estudi crític de l'obra d'art a través dels documents relacionats amb la seva creació.
- Tècniques de localització, identificació, metodologia d'anàlisi i interpretació de les fonts de la història de l'art.
- Coneixement dels centres d'informació i documentació, genèrics i especialitzats.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20263 - Fonts per a la Història de l'Art
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Específiques

- * CE7 – Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Coneixement de les principals fonts literàries i documentals de la història de l'art.
- * CE9 – Competències aplicades i professionals (saber fer). Coneixement pràctic dels processos bàsics de la metodologia científica en història de l'art: estats de la qüestió, anàlisis integrals de l'obra d'art, replantejament de problemes, cerca d'informació inèdita, plantejament d'hipòtesi, processos crítics de síntesi, formulació ordenada de conclusions.
- * CE12 – Competències aplicades i professionals (saber fer). Coneixements sobre documentació, composició de materials i tècniques constructives dels béns artístics mobles i immobles.

Genèriques

- * CG2 – Capacitat de comunicació oral i escrita a l'hora de transmetre el coneixement adquirit.
- * CB3 – Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants de l'àrea d'estudi, per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- * CB5 – Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

1. INTRODUCCIÓ

Les Fonts de la Història de l'Art com a testimonis d'informació. Tipologies, classificació instrumental i metodologia d'anàlisi.

2. MÓN ANTIC

Fonts i documents del món antic i clàssic: Mesopotàmia, Egipte, Grècia i Roma. Testimonis desapareguts i conservats.

3. MÓN MEDIEVAL

Fonts i documents del món medieval: de Bizanci al gòtic. La diversitat de l'escriptura i la formació dels gèneres.

4. MÓN MODERN

Fonts i documents del món modern: el Renaixement i el barroc. La diversitat del gèneres i la seva codificació.

5. MÓN CONTEMPORANI

Fonts i documents del món contemporani: de la Il·lustració a les tecnologies de la comunicació i informació. Les fonts com a instruments científics.

Metodologia docent

El mètode de treball d'aquesta assignatura s'articula a través de diversos tipus d'agrupacions i sistemes de treball, dividits en sessions presencials i no presencials, com s'assenyala a continuació. S'ofereixen dos itineraris: itinerari A (ordinari) i itinerari B (per a aquells alumnes que no puguin garantir una presencialitat continuada).

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia en l'adquisició de coneixements per part de l'alumnat, l'assignatura està inclosa a Campus Extens. D'aquesta manera l'alumnat tindrà en línia i al seu abast i disposició una comunicació amb el professor/a i recursos electrònics específics.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Sessions teòriques a l'aula	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, la professora establirà els fonaments teòrics dels blocs temàtics que componen la matèria. A més, es donarà informació dels recursos documentals per a cada tema, així com també s'argumentarà el mètode de treball i el material que haurà d'utilitzar l'alumnat per preparar de forma autònoma els continguts.	20
Seminaris i tallers	Comentari de font visual i font escrita	Grup mitjà (M)	ITINERARI A: L'alumne haurà de seleccionar fonts literàries i altres de visuals relacionades entre si, a les quals hi aplicarà els procediments i tècniques d'anàlisi i interpretació exposats a l'aula. N'haurà de fer una exposició oral a l'aula.	10
Classes pràctiques	Comentaris de textos i fonts	Grup mitjà (M)	ITINERARI A: L'alumnat treballarà periòdicament sobre textos escrits i fonts visuals relacionats amb els continguts de cada bloc temàtic. La finalitat d'aquesta pràctica és estimular l'aprenentatge de l'alumnat mitjançant l'anàlisi i la interpretació per a què relacionin els continguts teòrics de la matèria i els apliquin a la diversitat de fonts que hagin estat objecte d'estudi.	20
Pràctiques externes	Sortides	Grup mitjà (M)	Es duran a terme visites a centres custodis de fonts (arxius, fototeques...) per tal de conèixer i veure de primera mà algunes de les tipologies que s'hauran comentat a l'aula.	4
Avaluació	Comentari de fonts	Grup mitjà 2 (X)	ITINERARI B: Els alumnes que optin per l'itinerari B hauran de realitzar un treball que consistirà en la selecció i comentari de fonts textuals i gràfiques corresponents a cadascun dels blocs temàtics.	1
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a la realització d'una prova escrita sobre la matèria per tal de valorar que s'han assolit les capacitats treballades al llarg del curs.	2
Altres	Elaboració d'un directori de recursos	Grup mitjà (M)	Treball en xarxa per tal d'accedir al coneixement dels centres d'informació i de documentació, i a les fonts de reproducció d'imatges. Coneixement dels centres d'informació i documentació, genèrics i especialitzats. Sistemes i fonts de documentació. Tipologies d'informació. Estudi aplicat a les tècniques de localització, identificació, metodologia d'anàlisi i interpretació de les fonts documentals amb la finalitat d'elaborar un directori de recursos.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació

continua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts de la matèria	Consolidació dels coneixements exposats a l'aula durant les sessions teòriques i pràctiques amb la professora, així com els coneixements adquirits durant la realització de les activitats pràctiques individuals.	50
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de les pràctiques presencials	Aprendre a posar en pràctica els coneixements exposats per la professora a les sessions teòriques a l'aula. Treballar l'expressió oral de l'alumne i la seva capacitat de relacionar conceptes, memoritzar informació i exposar coneixements.	40

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació d'aquesta assignatura variarà en funció de l'itinerari escollit:

ITINERARI A:

- 1 Comentari i exposició oral de font visual i font escrita: **3 punts**.
- 2 Assistència i participació activa en les classes pràctiques i en les sortides: **1 punt**.
- 3 Elaboració d'un directori de recursos: **1 punt**.
- 4 Una prova escrita final: **5 punts** (Atenció: es requereix assolir un mínim de 2.5 per tal de fer mitja amb la resta de proves).

ITINERARI B:

- 1 Treball sobre un conjunt de fonts corresponent a cada bloc temàtic: **4 punts**.
- 2 Elaboració d'un directori de recursos: **1 punt**.
- 3 Una prova escrita final: **5 punts** (Atenció: es requereix assolir un mínim de 2.5 per tal de fer mitja amb la resta de proves).

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20263 - Fonts per a la Història de l'Art
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Comentari de font visual i font escrita

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	ITINERARI A: L'alumne haurà de seleccionar fonts literàries i altres de visuals relacionades entre si, a les quals hi aplicarà els procediments i tècniques d'anàlisi i interpretació exposats a l'aula. N'haurà de fer una exposició oral a l'aula.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la idoneïtat en l'elecció de les fonts, l'exposició clara i estructurada, la capacitat de relació i de síntesi, així com l'ús del vocabulari específic i la capacitat de comunicar amb claredat i precisió. També el coneixement bibliogràfic i la metodologia emprada.

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Comentaris de textos i fonts

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	ITINERARI A: L'alumnat treballarà periòdicament sobre textos escrits i fonts visuals relacionats amb els continguts de cada bloc temàtic. La finalitat d'aquesta pràctica és estimular l'aprenentatge de l'alumnat mitjançant l'anàlisi i la interpretació per a què relacionin els continguts teòrics de la matèria i els apliquin a la diversitat de fonts que hagin estat objecte d'estudi.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la participació activa de l'alumnat, l'interès i la capacitat per treballar en grup.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Comentari de fonts

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	ITINERARI B: Els alumnes que optin per l'itinerari B hauran de realitzar un treball que consistirà en la selecció i comentari de fonts textuais i gràfiques corresponents a cadascun dels blocs temàtics.
Criteris d'avaluació	Els comentaris de text s'hauran d'estructurar a partir de criteris identificatius, metodològics i interpretatius (identificació, metodologia d'anàlisi i interpretació de fonts visuals i escrites).

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari B

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a la realització d'una prova escrita sobre la matèria per tal de valorar que s'han assolit les capacitats treballades al llarg del curs.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'adequació de la resposta a la pregunta formulada, l'exposició estructurada i clara, la capacitat de relació i síntesi, així com l'ús del vocabulari específic i la correcció ortogràfica.

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B

Elaboració d'un directori de recursos

Modalitat	Altres
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Treball en xarxa per tal d'accedir al coneixement dels centres d'informació i de documentació, i a les fonts de reproducció d'imatges. Coneixement dels centres d'informació i documentació, genèrics i especialitzats. Sistemes i fonts de documentació. Tipologies d'informació. Estudi aplicat a les tècniques de localització, identificació, metodologia d'anàlisi i interpretació de les fonts documentals amb la finalitat d'elaborar un directori de recursos.
Criteris d'avaluació	Capacitat per localitzar recursos útils, pràctics i eficients per al coneixement i estudi de la història de l'art de cadascun del períodes que configuren els continguts temàtics de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A mesura que es desenvolupi el temari s'oferirà material addicional per a què l'alumnat aprofundeixi en els coneixements de l'àmbit científic que està estudiant. Part d'aquest material es proporcionarà a través de Campus Extens.

Bibliografia bàsica

- BARASCH, M., *Teorías del Arte. De Platón a Winckelmann*, Madrid, Alianza, 1991.
- CALVO SERRALLER, F.; PORTÚS, J., *Fuentes de la Historia del Arte II*, Madrid, Historia 16, 2001.
- PEVSNER, N., *Las Academias de Arte: Pasado y presente*, Madrid, Cátedra, 1982.
- SCHLOSSER, J. von, *La literatura artística. Manual de fuentes de la historia moderna del arte*, Madrid, Cátedra, 1993.
- YARZA LUACES, J., *Fuentes de la Historia del Arte I*, Madrid, Historia 16, 1997.

Bibliografia complementària

- AA.VV., *Hemerotecas: aportaciones al estudio y tratamiento de publicaciones periódicas*. Murcia: ANABAD Región de Murcia 1995.
- ALBERTI, L.B., *De re aedificatoria*, (Pròleg de J. RIVERA; traducció de J. FRESNILLO NÚÑEZ), Madrid, Akal, 1991.
- ANTAL, F., "Comentarios sobre el método de la historia del arte", *Clasicismo y romanticismo*, Madrid, Alberto Corazón, 1978.
- ASSUNTO, R., *La critica d'arte nel pensiero medioevale*, Milano, Il Saggiatore, 1961.
- BAUER, H., *Historiografía del Arte: introducción crítica al estudio de la historia del arte*, Madrid, Taurus, 1981.
- BAYARRI FERRER, A., *La CDU en el contexto de las bases de datos documentales: indización automática con descriptores virtuales, asignados a partir del contenido del campo CDU: desarrollo de un prototipo en el sistema micro-ISIS de UNESCO*, Madrid, Centro de Información y Documentación Científica, 1996.
- BRUYNE, E. de., *La estética de la Edad Media*, Madrid, Visor, 1987.
- CALVO SERRALLER, F. et al. (ed. lit.), *Ilustración y Romanticismo*, Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 7, Barcelona, Gustavo Gili, 1982.
- CHECA CREMADES, F.; GARCÍA FELGUERA, M.S.; MORAN TURINA, M., *Guía para el estudio de la Historia del Arte*, Cátedra, Madrid, 1980.
- CHIPP, H.B.; SELZ, P. (colab.); TAYLOR, J.C. (colab.), *Teorías del arte contemporáneo: fuentes artísticas y opiniones críticas*, Fuentes del arte, Serie Mayor, 12, Madrid, Akal, 1995.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20263 - Fonts per a la Història de l'Art
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

- FERNÁNDEZ ARENAS, J. (ed. lit.); BASSEGODA I HUGAS, B. (ed. lit.), *Barroco en Europa*, Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 5. Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- FERNÁNDEZ ARENAS, J., *Teoría y metodología de la Historia del Arte*, Barcelona, Anthropos, 1982.
- FERRAROTTI, F., *Histoire et histoires de vie. La méthode biographique dans les sciences sociales*, París, Librairie de Meridiens, 1983.
- FILARETE / PEDRAZA, P. (ed.lit.), *Tratado de arquitectura*, Fuentes para el estudio de la historia del arte, Vitoria, Ephialte, 1990.
- FREIXA, M., "La historia del arte como historia. Las técnicas de investigación y el problema de las fuentes", *Introducción a la Historia del Arte*, Barcelona, Barcanova, 1991, pàgs. 61-87.
- FREIXA I SERRA, M. (ed.), *Las vanguardias del siglo XIX*, Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 8, Barcelona, Gustavo Gili, 1982.
- FURIO, V., "La historia del arte: aspectos teóricos y metodológicos", *Introducción a la Historia del Arte*, Barcelona, Barcanova, 1991, pàgs. 3-59.
- GARRIGA I RIERA, J. (ed. lit.), *Renacimiento en Europa*, Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 4, Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- GAYA NUÑO, J.A., *Historia de la crítica de arte en España*, Madrid, Ibérico Europea, 1975.
- GOMBRICH, E.H., "Historia del arte y ciencias sociales", *Ideales e ídolos. Ensayo sobre los valores en la historia y el arte*, Barcelona, Gustavo Gili, 1981.
- HADJINICOLAOU, N., *La producción artística frente a sus significados*, Madrid, Siglo XXI, 1981.
- HAUSER, A., *Teorías del arte, Tendencias y métodos de la crítica moderna*, Madrid, Guadarrama, 1975.
- LAFUENTE FERRARI, E., *La fundamentación y los problemas de la historia del arte*, Madrid, Instituto de España, 1985.
- LASSO DE LA VEGA JIMÉNEZ-PLACER, J., *Manual de documentación: las técnicas para la investigación y redacción de los trabajos científicos y de ingeniería*, Barcelona, Labor, 1969.
- MIRALLES I MONSERRAT, J., *La historia oral. Qüestionari i Guia Didàctica*, Palma de Mallorca, Moll, 1985.
- PÄCH, O., *Historia del Arte y metodología*, Madrid, Alianza, 1986.
- PACIOLI, L.; GONZÁLEZ, A.M. (pr.), *La divina proporción*, Fuentes de arte, Serie Mayor, 3, Madrid, Akal, 1987.
- PANOFKY, E., "La historia del arte en cuanto disciplina humanística", *El significado en las artes visuales*, Madrid, Alianza, 1979.
- PASSERINI, L. (ed.), *Storia Orale. Vita quotidiana e cultura materiale delle classi subalterne*, Turín, Rosenberg & Sellier, 1978.
- PITARCH, A.José et alt. (ed. lit.), *Arte Antiguo: Próximo Oriente, Grecia y Roma*. Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 1, Barcelona, Gustavo Gili, 1982.
- PLAZA BORES, Á. de la, *Guía del investigador*, Madrid, Dirección de Archivos Estatales, 1992.
- RAMÍREZ, J.A., *Cómo escribir sobre arte y arquitectura. Libro de estilo e Introducción a los géneros de la crítica y de la historia del arte*, Barcelona, Serbal, 1996.
- RAMÍREZ, J.A., "La Historia del Arte como género(s) literario(s)", *El historiador del arte, hoy* (actas del simposio del 10 y 11 de octubre de 1997), Soria, C.E.H.A-Caja Duero, 1997, pàgs. 47-66.
- SIERRA BRAVO, R., *Tesis doctorales y trabajos de investigación científica: metodología general de su elaboración y documentación*, Madrid, Paraninfo, 1996.
- TATARKIEWICZ, W., *Historia de seis ideas. Arte, belleza, forma, creatividad, mimesis, experiencia estética*, Madrid, Tecnos, 1987.
- TATARKIEWICZ, W., *Historia de la estética*, 3 vols., Madrid, Akal, 1987-1989.
- THOMPSON, P., *La voz del pasado. Historia Oral*, Valencia, Alfons el Magnànim, 1988.
- VENTURI, L., *Historia de la crítica de arte*, Barcelona, Gustavo Gili, 1979.
- YARZA, J. et alt. (ed. lit.), *Arte Medieval I: Alta Edad Media y Bizancio*, Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 2, Barcelona, Gustavo Gili, 1982.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20263 - Fonts per a la Història de l'Art
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

- YARZA, J. et alt. (ed. lit.), *Arte Medieval II: Románico y Gótico*, Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, 3, Barcelona, Gustavo Gili, 1982.

Altres recursos

- ADAM-Art, Design, Architecture & Media Information Gateway
- Art & Architecture mainly from the Mediterranean Basin
- Art History: a guide to Internet Resources. University of Delaware Library
- Art History Resources on the Web
- Artcyclopedia: The Guide to Museum-Quality Art on the Internet
- BUBL LINK / 5:15: History of Art
- Eighteenth-Century Resources -- Art Galaxy
- http://icom.museum/centre_fr.html
- http://www.international.icomos.org/home_fra.htm
- Internet ArtResources
- Media Centre of the Musée d'art contemporain de Montréal
- The Metropolitan Museum of Art: Educational Resources
- The PartheNet: combined internet resources for students of art history
- MEL: Visual Arts
- <http://whc.unesco.org/fr/35/>
- Web Resources of Art
- WebMuseum
- World Art Treasure
- World Wide Arts Resources

